

Det biologiske grundlag for jagt

Bæreevne

- ▣ Dyresamfund (en bestand) er en naturværdi, der fornyer sig, og som tåler afhøstning (afskydning=jagt), hvis en sådan sker inden for tilvækstens rammer. Bevarelse og pleje af de forskellige vildtarters levesteder samt fornuftig afskydningspolitik er en absolut betingelse for bestandenes opretholdelse

Formeringsevne

Tankeeksperiment:

Agerhønen har en høj produktionsevne og lægger ca .16 æg pr. kuld. Udsættes ét par agerhøns på et stykke jord på 5 hektar og fik de lov at producere unger i forhold til medfødte egenskaber, ville det ske efter eksponentialfunktionen
 $\text{agerhøns} = 8^X \cdot 2$, hvor X er antal år efter udsætning

Således ville der efter 2 år være 128 agerhøns.

-og efter 10 år (hvor det udsatte par fortsat er i stand til at formere sig) ville der være over 2 mia agerhøns.

Dette ville betyde at stod de skulder mod skulder på de 5 hektar, skulle de stables ca. 4 km i højden.

Pelee Island

I 1927 udsattes 36 fasaner på den 4000 hektar store ø Pelee Island i Lake Erie, Canada.

Efter 4 år blev bestanden anslået til 20.000 individer.

Efter 8 år husede øen omkring 50.000 individer

Efterfølgende år svingede bestanden mellem 30-35.000 individer. Altså var der balance mellem tilgang og afgang.

Af forsøget fremgår det at den medfødte produktionsevne ikke udnyttets fuldt ud. Men bestanden vil svinge omkring et gennemsnit bestemt af de vilkår lokaliteten byder den pågældende vildtart

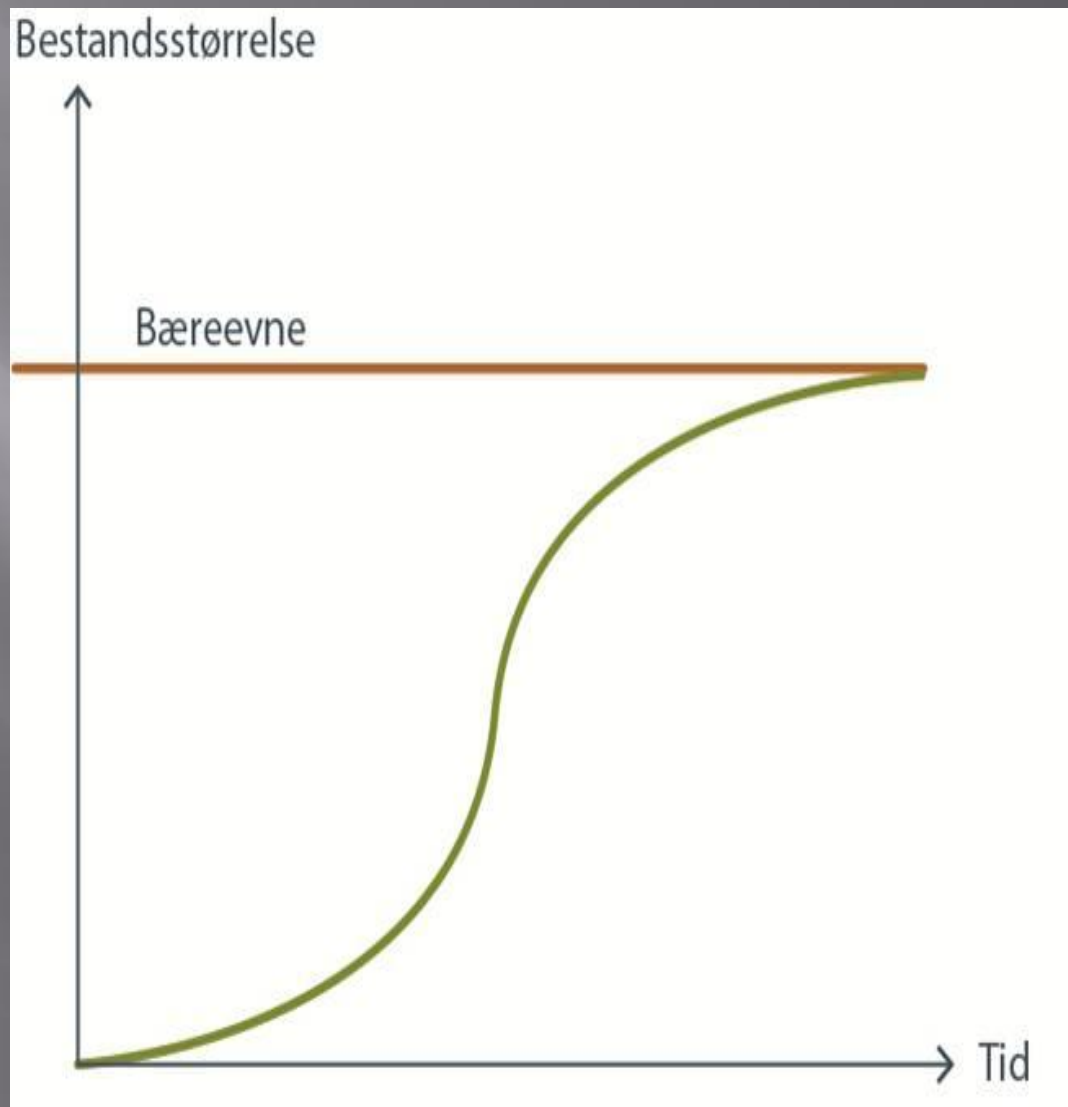
Logistisk vækstmodel

Bestandsstørrelsen over tid bestemmes af bæreevnen.

Når bestandsstørrelsen nærmer sig områdets bæreevne vokser bestanden langsommere grundet knappe ressourcer.

Når bestandsstørrelsen overskrider bæreevnen vil den reguleres gennem udvandring og øget dødelighed

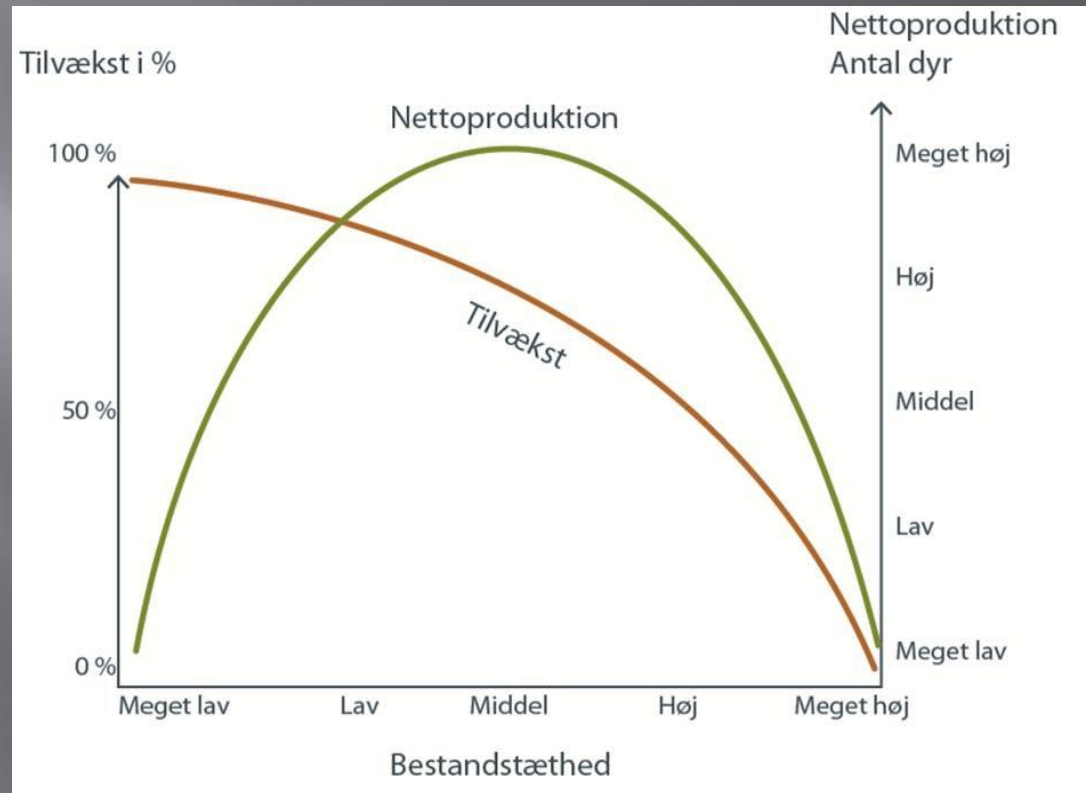
Som det fremgår af kurven er nettoproduktionen størst ved ca. 50% af bæreevnen

Tilvækst

Den brune graf (tilvækst) angiver antal unger født pr. hun. Som det fremgår føder den enkelte hun flest unger når bestandtætheden er lav, da der her er flest ressourcer til det enkelte individ.

Den grønne graf (nettoproduktion) angiver det samlede antal unger født af hele områdets bestand. Som det fremgår er nettoproduktionen størst ved ca. 50% af områdets bæreevne.

Omsætning i bestanden

- Når en art er etableret og hverken stiger eller falder afbalanceres den årlige ungeproduktion altså af en tilsvarende afgang.
- Agerhønen lægger ca. 16 æg, men gennemsnitligt overlever kun de 8 kyllinger til efteråret. Hønsefamilien består altså om efteråret af 2 forældre og 8 unger. Dette vil sige at 80% af efterårsbestanden er unger. Dette modsvares af en dødelighed på 80% blandt voksne fugle.
- Følger man 1000 individer over flere år, vil talrækken for voksne fugle være 1000-200-40-8-2-0. Den gennemsnitlige omsætningstid for en agerhønsbestand er altså 5 år.

Væsentlige faktorer med indvirkning på bæreevne

- ▣ Territoriets størrelse og adgangsmuligheder
- ▣ Fødemængde
- ▣ Skjulesteder
- ▣ Prædation
- ▣ (Jagttryk)

Generelt ses en større formeringsevne og omsætning i bestanden for småvildt. Større vildtarter, med rovdyrene i toppen af fødekæden, har en langsommere formering og langsommere omsætning.

Kompensation

Afskydning af vildt er ikke nødvendigvis en dødsårsag der skal lægges til de andre dødsårsager. Undersøgelser har vist at dødsårsager vikarierer for hinanden.

Fjernes jagten vil en af de andre dødsårsager træde til og derved forstærkes. At dødsårsager kan træde i stedet for hinanden kaldes kompensationsprincippet

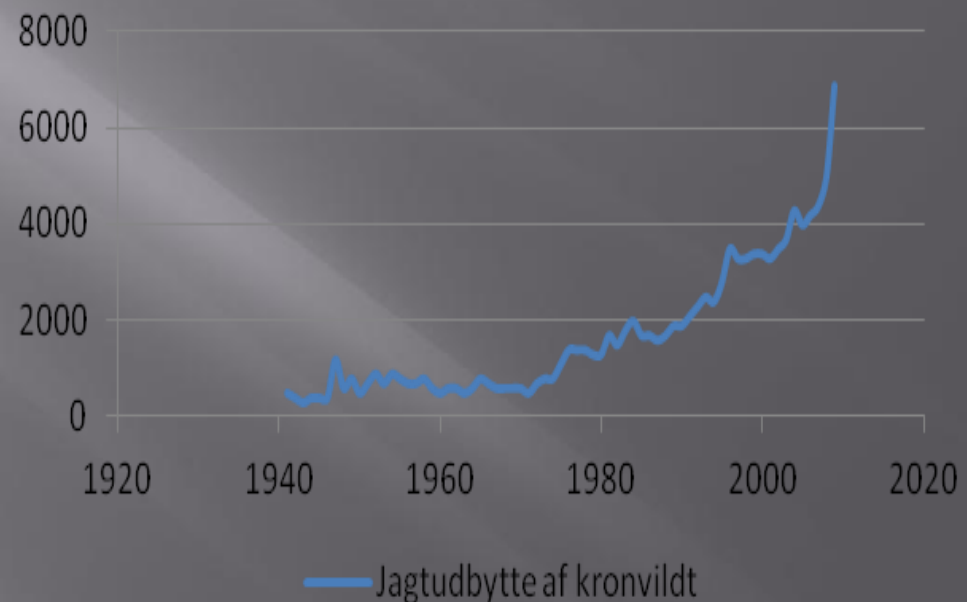

Jagtudbytte

Jagtudbyttet for de enkelte arter tegner et meget præcis billede af bestandtætheden for disse

For kronvildt ses en fremgang af bestanden. Dette må tilskrives at bæreevnen i de områder hvor denne art befinder sig er i fremgang

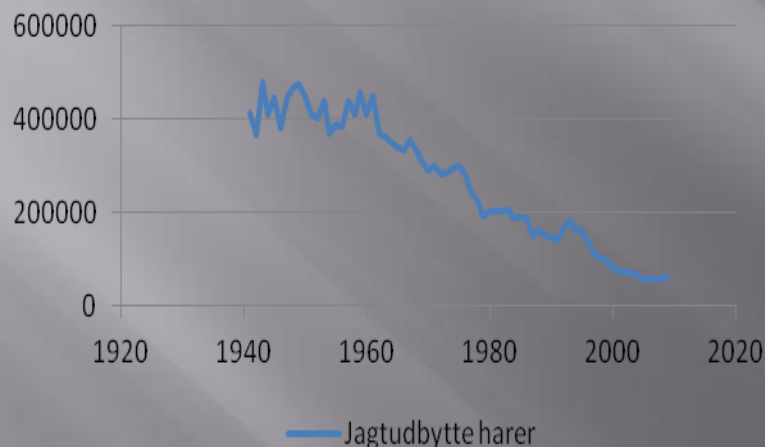
Jagtudbytte af kronvildt

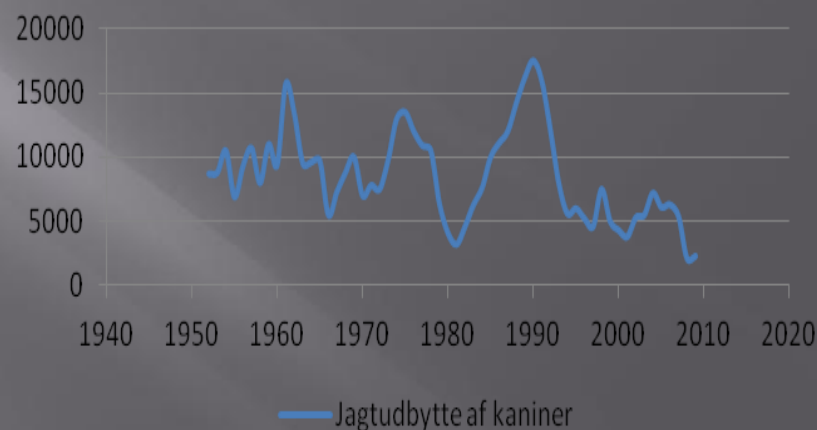
For nogle arter ses en tilbagegang. Dette er f.eks tilfældet for haren. Denne er grundet intensiveringen af agerbruget i tilbagegang.

For andre igen, f.eks vildkaninen ses en meget svingende bestand. Dette skyldes at kaninbestanden ofte rammes af sygdommen myxomatose.

Jagtudbytte harer

Jagtudbytte af kaniner

Vildtpleje

- ▣ Begrebet vildtpleje dækker over alle foranstaltninger, der kan iværksættes på et terræn, for at gavne antal og kvalitet af de forekommende vildtarter.
- ▣ Bestandpleje er indgreb i selve vildtbestanden, herunder afskydning af dårlige individer, udsætning af vildt og fodring.
- ▣ Bestandpleje forudsætter dog terrænpleje, da det kun er igennem denne at bæreevnen for terrænet kan opreguleres, og derved bære det udsatte eller nedfodrede vildt.